

4. Request for a preliminary ruling under Article 267 TFEU from the Verwaltungsgerichtshof (Administrative Court, Austria), made by decision of 31 July 2020, received at the Court on 28 August 2020, in the proceedings EB, JS, DP v Versicherungsanstalt öffentlich Bediensteter, Eisenbahnen und Bergbau. URL : <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:62020CJ0405>

5. Council Recommendation of 30 January 2023 on adequate minimum income ensuring active inclusion 2023/C 41/01. URL : <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32023H0203%2801%29>

6. Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions A Union of Equality: Gender Equality Strategy 2020–2025. URL : <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52020DC0152>

7. Указ Президента України «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» від 30.09.2019 р. № 722/2019. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>

Гапоненко В. А.,
д.п.н., професор,
завідувач кафедри політичних технологій,
Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана

СТРАТЕГІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ МИРУ: ПРОГРАМНІ ЗАСАДИ ТА УКРАЇНСЬКІ РЕАЛІЇ

В умовах глобальної невизначеності та турбулентності докорінно трансформуються суспільно-політичні процеси, сутність фундаментальних демократичних принципів та прав людини. Це актуалізує наукові дискусії щодо сутності справедливого миру. Адже від початку гібридної війни на Сході України у 2014 року агресор знехтував більшістю міжнародних принципів

мирного співіснування, а наше суспільство невпинно потерпає від порушення базових прав людини, цілей сталого розвитку ООН. Так, недосяжною стала ціль щодо побудови мирного й безпечного, соціально згуртованого суспільства з належним урядуванням та інклюзивними інституціями [1].

Проте, на сьогодні питання стоїть не лише у поновленні справедливості, відновленні територіальної цілісності та суверенітету у межах державних кордонів, але й у забезпеченні стабільного миру, гарантій безпеки і уникнення неспровокованої агресії в майбутньому. Це дає підстави розглядати питання миру в контексті стратегії сталого розвитку, основний принцип якої: теперішнє покоління має вести свою життєдіяльність у такий спосіб, щоб наступне мало не менше можливостей. Тобто, ухвалюючи політичні рішення та нормативні акти варто аналізувати і чітко усвідомлювати їх віддалені наслідки, мислити в категоріях майбутнього, а не сьогодення.

Історія відносин України з Російською Федерацією від Батуринської трагедії до голодоморів – це постійний цивілізаційний конфлікт, що супроводжується злочинами проти людяності, геноцидами. Його джерело імперські та експансіоністські амбіції політичного істеблішменту, мовчазна згода до покори та мілітаризованість російського суспільства. Ідейним обґрунтуванням постійного втручання РФ у внутрішні справи інших країн є концепція месіанізму, якими сучасні пропагандисти вдало прикривають власну неспроможність вести ефективну внутрішню соціально-економічну політику. Як наслідок, розпалювання збройних конфліктів у різних регіонах світу, всупереч здоровому глузду, сприяє легітимізації авторитарного режиму та підвищує рейтинги його лідерів.

Прикро, що українське суспільство цим подіям протиставляє лише філософію примирення та добросусідства, щоразу потрапляючи у пастку ворога. Безумовно, це зумовлено тривалою пропагандистською роботою, жорстким контролем за проявами плюралізму, переслідуванням або фізичним знищенням

ідейної опозиції. Однак, проблема невичерпаного конфлікту і нездатності забезпечення гарантій безпеки передається із покоління в покоління.

Народну підтримку демократичних цінностей український соціум неодноразово демонстрував у ході акцій громадянської непокори. Декларація цих цінностей затверджена низкою нормативно правових актів, міжнародних договорів, зокрема і у Стратегії сталого розвитку України до 2030 р. [2]. У згаданому документі привертають увагу такі напрями досягнення миру і безпеки як скорочення поширення усіх форм насильства, розвиток інституційної спроможності національних державних і громадських установ, орієнтованих на запобігання насильству, боротьбу з тероризмом і злочинністю, захист прав людини, забезпечення цілеспрямованого розв'язання конфліктів, деокупація частини території України тощо.

Нині визначені у Стратегії напрями забезпечення миру потребують низки уточнень та доповнень внаслідок крайнього загострення мілітарних загроз. Наприклад, проведення антитерористичної операції переросла у відкрите воєнне протистояння. Тому потреба забезпечити захист прав учасників АТО, членів їхніх сімей, внутрішньо переміщених осіб, потерпілих внаслідок тимчасової окупації частини території України внутрішньо переміщених осіб, мешканців особливо небезпечних територій постійно розширюється (учасники бойових дій, примусово переміщені, особи, що зазнали фізичних ушкоджень чи втратили майно, ветерани, особи з інвалідністю).

Так само докорінної трансформації зазнають стратегічні пріоритети державної політики. Так, процеси роззброєння та нейтральності на початку нашої незалежності були спрямовані на декларацію прагнення увійти до співтовариства демократичних країн. Проте, на сучасному етапі вони цілком вичерпали себе і мають бути замінені на розвиток власного військового виробництва та однозначної підтримки євроінтеграційного курсу. До цього

варто додати вирішення конфліктів за усталеними нормами у інституційній площині.

Варто звернути увагу на те, що цілі сталого розвитку мають міждисциплінарний характер та взаємопов'язані. Досягнення сталого миру неможливе без імплементації інших принципів. Для прикладу, якісна освіта є основою критичного мислення, здатності протистояти пропаганді, популізму, формування національної ідентичності та громадянської культури. Інвестиції в зелену економіку, зокрема аграрну галузь є запорукою зміцнення нашої держави, реалізація її потенціалу. А подолання бідності, соціальне партнерство, забезпечення рівності є гарантією зменшення соціальної бази для насильства та екстремістських поглядів.

Зауважимо, що в умовах взаємозалежності світу, досягнення сталого миру можливе лише на глобальному рівні. Це передбачає усвідомлення спільних інтересів всіх акторів світового співтовариства [3]. Так само наявність військових загроз впливає на стан міжнародної безпеки загалом. Тому перегляду потребує система міжнародного права в цілому.

Таким чином, завданням нинішнього покоління є досягнення сталого миру на противагу заморожуванню конфлікту, що стане гарантією інституціоналізованого вирішення спірних ситуацій, мінімізації насильства у суспільно-політичних процесах. Безумовно, це завдання не легко реалізувати через обмежені ресурси та деструктивні наслідки збройної агресії для всієї екосистеми. Воно вимагає комплексного та глобального підходу, всебічної і систематичної підтримки ідей сталого розвитку на правовому, соціально-економічному, інформаційно-освітньому рівнях.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про Стратегію сталого розвитку України до 2030 року»
<https://ips.ligazakon.net/document/JH6YF00A?an=329>

2. Перетворення нашого світу: Порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року. Резолюція Генеральної асамблеї ООН. 2015. <https://www.undp.org/uk/ukraine/publications/peretvorennya-nashoho-svitu-poryadok-dennyu-u-sferi-staloho-rozvytku-do-2030-roku>

3. Кіндратець О.М. Політичні детермінанти сталого розвитку. Монографія. Запоріжжя: Ви-во ЗДІА, 2007. 256 с.

Горецький О. В.,
к.ю.н., доцент кафедри публічного та
міжнародного права,
Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана

ДОМАШНЄ НАСИЛЬСТВО: ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТА НАСЛІДКИ

Насильство – наслідок нерівноправності між жінками та чоловіками в суспільстві, його підживлює культура нетерпимості та заперечення. Водночас воно – причина та наслідок нерівних правовоможних відносин між жінками та чоловіками в суспільстві [1].

Домашнє насильство існує у всіх соціальних групах, його зазнають незалежно від рівня доходів, освіти й положення в суспільстві. З моменту набрання чинності (7 січня 2018 року) у нашій державі Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству», в якому запроваджено комплексний підхід та визначено систему заходів щодо запобігання та протидії фізичному, психологічному та сексуальному насильству в сім'ї, стало очевидно, що Україна визнає і привертає неабияку увагу до гостроти та глибини цієї проблеми.

Цей Закон визначає організаційно-правові засади запобігання та протидії домашньому насильству, основні напрями реалізації державної політики у сфері